

Afgørelse truffet af:
Ankestyrelsen

Afgørelsesdato:
21-02-2013

Uds. dato:
02-04-2013

Nummer:
51-13

J.nr.
5200213-12

Status: Gældende

Principafgørelse om: **døgnophold - stofmisbruger - frit valg**

Lov:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 810 af 19. juli 2012 - § 101, stk. 1, § 101, stk. 4 og § 107, stk. 2, nr. 2

Resumé:

Principafgørelsen fastslår

Kommunens tilbud om behandling af stofmisbrugere, herunder spørgsmålet om visitation til døgnbehandling, skal ske efter servicelovens § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

Det er en forudsætning for, at en stofmisbruger kan gøre brug af det frie valg i servicelovens § 101, stk. 4, i forhold til en konkret døgnbehandlingsinstitution, at kommunen har visiteret stofmisbrugeren til døgnbehandling efter servicelovens § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

I den konkrete sag, hvor stofmisbrugeren havde afbrudt et døgnbehandlingsforløb på en institution og ikke var visiteret til et nyt døgnbehandlingsforløb, havde stofmisbrugeren ikke efter fritvalsreglerne ret til at vælge et andet behandlingstilbud.

1. Baggrund for at behandle sagen

Ankestyrelsen har behandlet sagen for at afklare praksis for bevilling af døgnbehandling, samt vurdering af betydning af, at borgerens allerede forud var i døgnbehandling.

2. Reglerne

Servicelovens § 101, stk. 1 fastslår, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde behandling af stofmisbrugere.

Efter servicelovens § 104, stk. 1, fremgår det, at en person, der er visiteret til behandling, kan vælge at blive behandlet i et andet offentligt behandlingstilbud eller privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter stk. 1.

Efter servicelovens § 107, stk. 2, nr. 2, fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold til personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. 299 fremsat den 16. april 1997, at forslaget § 91, stk. 1, nr. 2, den nugældende § 107, stk. 2, nr. 2, omfatter midlertidige botilbud til personer med nedsat psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det kan dels være personer med stofmisbrug som hovedproblem, dels personer med andre adfærdsmæssige problemer af psykisk eller social karakter.

3. Andre Principafgørelser

Ingen relevante

Afgørelse:

4. Den konkrete sag

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i NN sag om ansøgning om døgnbehandling på Z, herunder at afklare praksis for bevilling af døgnbehandling, samt vurdering af betydning af, at borgerens allerede forud var i døgnbehandling.

Resultatet er

- At NN kan ikke vælge Z, da hun ikke er visiteret til døgnbehandling.

Det betyder, at afgørelsen fra Det Sociale Nævn i Statsforvaltning Y stadig gælder.

Der var enighed på mødet.

Begrundelsen for afgørelsen

Ankestyrelsen finder, at behandling af stofmisbrugere skal ske efter servicelovens § 101.

Vi finder derudover, at visitation af stofmisbrugere til døgnbeholdingsophold skal ske efter servicelovens § 107, stk. 2, nr. 2.

Vi har ved afgørelsen lagt til grund, at NN er omfattet af målgruppen for servicelovens § 101.

Vi har lagt vægt på, at kommunen i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt døgnbehandling skulle indgå som en del af behandlingsindsatsen af NN, kunne inddrage oplysninger om forløbet i det seneste døgnbeholdingsophold, som blev afbrudt og oplysninger fra et lægenotat, som peger på psykiatrisk behandling, og at NN ikke kan indgå i en almindelig døgnbehandling.

Vi vurderer, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte det af kommunen foretagne skøn af, hvilken behandling NN skal modtage, som led i sin behandlingsplan.

NN kan ikke efter det frie valg i servicelovens § 101, stk. 4 vælge Z, da hun ikke er visiteret til døgnbehandling efter servicelovens § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

Vi har lagt til grund, at en stofmisbruger er en person, som er fysisk og/eller psykisk afhængig af et eller flere bevidsthedsændrende stoffer (rusmidler) i en sådan grad, at det medfører skader eller problemer for vedkommende selv og/eller nærtstående samt samfundet. Når der er tale om en person, som er omfattet af målgruppen for bestemmelsen i servicelovens § 101, skal kommunen først tage stilling til, hvorledes behandlingsforpligtelsen efter servicelovens § 101, stk. 1, kan opfyldes.

Kommunen skal i forbindelse med vurderingen af, hvordan behandlingsindsatsen af den enkelte stofmisbruger skal tilrettelægges, desuden tage stilling til, hvorvidt der som en del af behandlingen skal tilbydes et midlertidigt ophold i form af døgnbehandling. Vurderingen af, hvorvidt der skal tilbydes døgnbehandling skal ske efter servicelovens § 107, stk. 2, nr. 2.

Vi skal i den forbindelse henvise til, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. 299 fremsat den 16. april 1997, at forslaget § 91, stk. 1, nr. 2, den nugældende § 107, stk. 2, nr. 2, omfatter midlertidige botilbud til personer med nedsat psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det kan dels være personer med stofmisbrug som hovedproblem, dels personer med andre adfærdsmæssige problemer af psykisk eller social karakter.

Afgørende for afgørelsen om, hvorvidt døgnbehandling skal indgå som en del af behandlingsindsatsen, er en vurdering af borgerens behov for at få tilbudt et midlertidigt ophold i form af døgnbehandling, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

Vi bemærker i den forbindelse, at nævnets formulering i afgørelsen om, at det er NNs "egne forhold", som var skyld i afbrydelsen af det tidligere døgnbeholdingsophold, kan give anledning til misforståelser. Vi finder, at det afgørende er, om pågældende ønsker at deltage i behandlingen, da behandling af stofmisbrugere bør være baseret på frivillig medvirken, og om døgnbeholdingsophold vurderes at være den rette behandlingsindsats på det pågældende tidspunkt.

I forhold til spørgsmålet om brugen af det frie valg i servicelovens § 101, stk. 4, skal vi henvise til, at det frie valg alene kan gælde mellem tilbud af tilsvarende karakter, jf. ordlyden i stk. 4. Det betyder, at hvis en stofmisbruger ønsker at gøre brug af det frie valg i forhold til en døgnbeholdingsinstitution, forudsætter det, at stofmisbrugeren er visiteret til et døgnbeholdingsophold efter servicelovens § 101, stk. 1, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

Bemærkninger til klagen

I har oplyst i jeres klage, at der er tale om en væsentlig ændring af behandlingen af NN, da X ensidigt afbryder behandlingsopholdet, og kommunen derfor burde have partshørt om de faktiske oplysninger, som blev lagt til grund for afgørelsen om, at NN ikke længere opfylder betingelserne for døgnbehandling.

Vi bemærker, at oplysningerne er indgået i vores behandling af sagen. Vi finder dog ikke at kunne lægge til

grund, at NN ikke er blevet behørigt partshørt over eventuelle nye faktiske oplysninger af væsentlig karakter, som var til ugunst for hendes ansøgning, og som hun ikke var bekendt med, at kommunen var i besiddelse af. Det må således antages, at NN var bekendt med oplysningerne om årsagen til afbrydelsen af behandlingsforløbet på X og lægenotatet af 10. august 2010, som er baseret på samtale med pågældende.

Vi finder derimod anledning til at påtale, at kommunen i sin afgørelse ikke har henvist til de relevante lovbestemmelser i serviceloven, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1.

Vi kan i øvrigt henvise til begrundelsen i vores afgørelse.

Oplysninger i sagen

Vi har afgjort sagen på grundlag af:

- De oplysninger, som forelå da Det Sociale Nævn traf afgørelse i sagen
- Det Sociale Nævns afgørelse af 26. august 2011
- Klagen til Ankestyrelsen af 23. september og 15. december 2011
- Det Sociale Nævns genvurdering

Sagsfremstilling

Kommunen meddeler den 22. december 2010 afslag på ansøgning om døgnbehandling på Z. Kommunen har blandt andet lagt vægt på, at NN kommer fra afbrudt døgnbehandlingsforløb på X, som ikke kan varetage opgaven at afgifte og stabilisere hende, og som vurderer, at NN ikke er i stand til at medvirke i en behandlingsstrategi, samt et lægenotat af 10. august 2010, som i stedet peger på behandling i psykiatrisk regi.

Nævnet stadfæster den 26. august 2011 kommunens afgørelse om, at NN ikke er berettiget til et behandlingsforløb på Z.

Nævnet har begrundet afgørelsen med, at behandlingsforløbet blev afbrudt grundet NNs egne forhold. Nævnet har lagt vægt på, at NN tidligere har været i et længerevarende døgnbehandlingsforløb, at NN kort før afgørelsen om afslag på døgnbehandling på Z, havde været i døgnbehandling på X, og at opholdet måtte afsluttes, fordi institutionen ikke var i stand til at varetage afgiftningen og stabiliseringen af NN på trods af tildelt støtteperson, samt at NN ikke kunne medvirke i en behandlingsstrategi på X.

Nævnet vurderer ydermere, at retten til frit valg efter serviceloven § 101, stk. 4, alene kan anvendes, inden et behandlingsforløb påbegyndes.

I klagen til Ankestyrelsen er det blandt andet anført, at kommunerne visiterer til døgnbehandling på baggrund af forskelligt hjemmelsgrundlag, og at kommunen i sin afgørelse ikke kunne lægge vægt på borgerens egne forhold, og der i stedet er tale om forkert valg af behandlingsinstitution (X).

I klagen er det endvidere anført, at NN opfylder betingelserne i såvel § 101, som § 107, stk. 2, nr. 2, at kommunen ikke efterfølgende har undersøgt, om NN fortsat opfylder betingelserne, da der blev meddelt afslag på fortsat døgnbehandling, og at der foreligger det principielle spørgsmål om, på hvilket tidspunkt en borger kan gøre brug af retten til det frie valg af et tilsvarende behandlingstilbud efter servicelovens § 101, stk. 4.

Nævnet fastholder efter genvurderingen afgørelsen og bemærker, at hjemlen først og fremmest må være § 101 og er enig i, at der ikke er megen praksis vedrørende denne bestemmelse.